

eul_wid: iru-ac

Ἀράτου Βίοι · Aratus Lives

Phenomena

Ἀποσπάσματα ἐκ τῶν Φαινομένων τοῦ Ἀράτου

Period: Ἑλληνιστική [Hellenistic](#)
Dialect: Μικταὶ διάλεκτοι [Mixed Dialects](#)
Domain: Βίος [Biography](#)
Format: Πεζός [Prose](#)

EXCERPTA VARIA Περὶ τῶν Φαινομένων Ἀράτου πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλει προοίμιον εἰς Δία.

¹ δευτερον δὲ διεξέρχεται τὴν τῶν φαινομένων ἀπλανῶν διακόσμησιν, εἰς τρία μέρη διελὼν αὐτήν, ἔν μὲν τὸ ἐντὸς τοῦ ἀρκτικοῦ φαινόμενον αἰεὶ ὑπὲρ γῆν, ἔπειτα μέρη δύο ἀνατέλλοντα καὶ δύνοντα, τὸ μὲν βόρειον μεταξὺ ἀρκτικοῦ καὶ ζωδιακοῦ, τὸ δὲ νότιον μεταξὺ ζωδιακοῦ καὶ ἀνταρκτικοῦ. ἀπαγγέλλει δὲ ἕκαστον κατὰ μῆκος καὶ πλάτος, τὰ μὲν μήκη ἀπὸ ἀνατολῶν ἰὼν ἐπὶ δυσμὰς διὰ τῶν προανατελλόντων, μέχρις ἂν ἐπανέλθῃ, τὰ δὲ πλάτη ἀπὸ βορέου ἐπὶ νότον. κατὰ μῆκος μὲν οὖν τὸν βόρειον τόπον ἀπὸ τοῦ Ἐνγούνασι καὶ Ὀφιούχου εἰς τὸ πρόσθεν αἰεὶ μέχρι τῶν αὐτῶν [κύκλων] ἀπαγγέλλει, τὸν δὲ νότιον ἀπὸ Ὠρίωνος καὶ Κυνὸς καὶ Ἀργοῦς ὁμοίως μέχρι τῶν αὐτῶν· κατὰ πλάτος δὲ τὸν μὲν βόρειον τόπον ἀπ' ἀρκτικοῦ μέχρι ζωδιακοῦ, τὸν δὲ νότιον ἐξῆς ἀπὸ ζωδιακοῦ μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ, συντάσσων τὰ μὲν ἐξῆς καθ' ἓν, τὰ δὲ κατὰ ἴλας καὶ συγγενείας καὶ ἄλλας τινὰς αἰτίας εὐλόγους περιλαμβάνων. συντελέσας δὲ τὴν διάθεσιν τῶν ἀπλανῶν, μετὰ ταῦτα περὶ τῶν πέντε πλανητῶν λέγει. ἐξῆς δὲ ἀρμόσας τοὺς κύκλους ἐκάστων ἀπαγγέλλειν ἀναίνεται μὲν τοὺς τῶν πλανωμένων καὶ οὐ θαρρεῖ λέγειν ὡς χαλεπόν, εὖχεται δὲ ἰκανὸς γενέσθαι τῶν ἀπλανῶν „τά τε κύκλα τά τ' αἰθέρι σήματ' ἐνισπεῖν“ (461), καὶ τοὺς ἀναγκαιοτάτους κύκλους τῶν ἀπλανῶν τοὺς τέσσαρας λέγει, δύο μὲν τροπικούς, ἓνα δὲ ἡμερινόν, καὶ τέταρτον τὸν ζωδιακόν. πάρεργον δὲ [αὐτὸν] ἐν παραδείγματός μέρει τὸν γαλαξίαν παραβέβληται. μετὰ ταῦτα δὲ ἀνατολὰς ἐκάστων καὶ δύσεις ἀπαγγέλλει, χρώμενος <τούτῳ> τῷ τρόπῳ ἕκαστον τῶν ζῳδίων καταλέγει, καὶ τοὺς συνανατέλλοντας ... ἀρξάμενος ἀπὸ ἐσπερινῆς ἀνατολῆς καὶ Καρκίνου. κατὰ δύο δὲ τρόπους ταῦτα διεξέρχεται, ποτὲ μὲν προτέρους τοὺς συνανατέλλοντας καὶ δευτέρους τοὺς ἀντιδύνοντας, ποτὲ δὲ τουναντίον προτέρους μὲν τοὺς ἀντιδύνοντας, ὑστέρους δὲ τοὺς συνανατέλλοντας. καὶ τούτῳ μᾶλλον τῷ τρόπῳ πλεονάζει ἢ περ τῷ προτέρῳ. μετὰ ταῦτα δὲ καὶ περὶ Διὸς σημείων διεξέρχεται. καὶ πρῶτον μὲν προοίμιον αὐτῶν ἀπαγγέλλει· μετὰ ταῦτα δὲ λέγει σημεῖα χειμῶνος καὶ εὐδίας, πρῶτον μὲν ὅσα σελήνη παρέχει, δευτερον δὲ ὅσα ἥλιος, τρίτον ὅσα ἢ καλουμένη Φάτνη. μετὰ ταῦτα δὲ ἀπαγγέλλει σημεῖα σύμμικτα χειμῶνός τε καὶ εὐδίας θρεμμάτων ἀρότων ὅσα δηλοῖ τά τε μετέωρα καὶ τὰ ἐπίγεια φυτὰ τε καὶ ζῶα, καὶ ὅσα τούτοις παραπλήσια, τὰ μὲν σεμνότερα, τὰ δὲ φαυλότερα. κοσμεῖ δὲ τὰ φαυλότερα σεμνότητι διχῶς, ποτὲ μὲν ἀναμίσγων τὰ σεμνότερα, ποτὲ δὲ ἀπολογούμενος καὶ τὴν χρεῖαν αὐτῶν

ἀναγκαίαν εἶναι λέγων. καλῶς δὲ ὠνόμασται τὰ Φαινόμενα, πρῶτον μὲν ὅτι τὰ ἐν τῷ ἀνταρκτικῷ οὐ λέγει, τὰ ἀφανῆ τοῦ οὐρανοῦ (οὐ γὰρ ἴσμεν), ἀλλὰ μόνον λέγει τὰ ἐν τοῖς φανεροῖς, τὰ μεταξὺ τοῦ τε ἀρκτικοῦ καὶ τοῦ βορείου πόλου· δεύτερον δὲ ὅτι περὶ μεγεθῶν καὶ διαστημάτων οὐ διαλέγεται· τρίτον ὅτι περὶ τῶν ὑποθεόντων πλανωμένων καὶ τῶν ἀκριβῶν κύκλων οὐ περιεργάζεται, καθάπερ ἄλλοι πράγματα ἀσαφῆ καὶ στοχαστικά καὶ ἄδηλα κατὰ τὸ πλεῖστον λέγοντες, ἀλλὰ παραιτεῖται οὕτως λέγων „οὐκέτι θαρσαλέως κείνων ἐγώ“ (460).

[55]

- 1 (50) ἐν τούτοις γὰρ τὰ μὲν τῶν πλανωμένων φησὶ μὴ θαρρεῖν λέγειν, τὰ δὲ τῶν ἀπλανῶν εὐχεται ἱκανὸς γενέσθαι εἰπεῖν. πρὸς τούτοις δὲ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν τέλει καταλεχθέντων σημείων τὰ μὲν φαινόμενα λέγει, τὰς δὲ αἰτίας ἐκάστων ἀφανεῖς οὕσας παρίησι, καὶ στοχασμοὺς ἀδήλους περὶ αὐτῶν οὐ διεξέρχεται καθάπερ οἱ φιλόσοφοι. τί ἐστὶν οὐρανός; ὁ περιέχων τὰ πάντα πλὴν αὐτοῦ. [65]
- 2 σφαιροειδὴς οὖν ἐστὶν ὁ οὐρανὸς καὶ οὕτω περὶ τὴν γῆν διάκειται ἔχων αὐτὴν ἐν ἑαυτῷ. καὶ τὸ μὲν ἐν ἡμισφαίριόν ἐστιν ὑπὸ γῆν. διὰ πάσης δὲ ὥρας στρέφεται καὶ κινεῖται. τοσοῦτον δὲ τὸ ὑπὲρ γῆν μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἀπέχει τῆς γῆς ὅσον καὶ ἡ γῆ πρὸς τὸ ἔτερον μέρος αὐτῆς ἡγουν τέλος, τὸν καλούμενον Τάρταρον. εἴτα ἐκ τοῦ μέρους ἐκείνου, τοῦ Ταρτάρου, τὸ ὑπὸ τὴν γῆν ἄλλο μέρος τοῦ οὐρανοῦ πάλιν ὁμοίως διέστηκεν. ὁ γοῦν Ἡσίοδος φυσικευόμενός φησιν (Theog. 722—725)· ἐννέα γὰρ νύκτας τε καὶ ἡμέρας χάλκεος ἄκμων οὐρανόθεν κατιῶν δεκάτῃ κ' ἐς γαῖαν ἵκοιτο. εἴτα πρὸς τὸ ἴσον βάθος τῆς γῆς· ἐννέα δ' αὖ νύκτας τε καὶ ἡμέρας χάλκεος ἄκμων ἐς γαῖαν κατιῶν δεκάτῃ κ' ἐς Τάρταρον ἵκοι. λοιπὸν δὲ καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ Ταρτάρου ἕως τοῦ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριου διατεῖνον μέγεθος ἄλλο τοσοῦτόν ἐστιν ὅσον τὸ τῆς γῆς βάθος. ὥστε διὰ τριάκοντα ἡμερῶν τὰς δύο ἀρχὰς τοῦ ἄξονος δύνασθαι διανύσαι τὸν ἄκμονα. στρέφεται δὲ καὶ καταφέρεται ἐπὶ δυσμὰς ὁ οὐρανὸς ἀπὸ ἀνατολῶν. κύκλοι πέντε, ἀρκτικὸς ὁ καὶ βόρειος καὶ ἀειφανής, θερινὸς τροπικὸς ὅτε ὁ ἥλιος Καρκίνῳ, ἱσημερινὸς ὅτε ὁ ἥλιος Κριῷ, χειμερινὸς τροπικὸς ὅτε ὁ ἥλιος Αἰγοκέρωτι, ἀνταρκτικὸς ὁ καὶ νότιος, ἔνθα ἡ κεκαλυμμένη ζώνη. [5]
- 3 κύκλοι λοξοὶ ὅ τε ζωδιακὸς καὶ ὁ γαλαξίας. τὰ πέρατα τοῦ ἄξονος ἐκατέρωθεν πόλοι καλοῦνται. ὀρίζων ὁ τέμνων τὸ τε ὑπὲρ γῆς ἡμισφαίριον καὶ τὸ ὑπὸ γῆν. πῶς δεῖ ἰστᾶν τὴν σφαῖραν.
- 4a ὁ βουλόμενος ὁμοίως τῷ κόσμῳ θεῖναι τὴν σφαῖραν τὸν πόλον τῆς σφαίρας πρὸς βορέαν τρεπέτω. ὁ βουλόμενος ποιεῖν τὴν φορὰν τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τῇ δεξιᾷ τὸν πόλον ἔχων στρεφέτω ἀφ' ἑαυτοῦ εἰς τουναντίον τὴν σφαῖραν. ὁ θέλων ποιεῖν ἀναπόλησιν στρεφέτω αὐτὴν εἰς τουναντίον. οἱ εὐθεῖς προγράφουσι τοῦ ποιήματος τὰ φαινόμενα, οἱ δὲ ἀκριβεῖς τὴν διάθεσιν τοῦ λόγου ὑπὸ τὴν θέσιν καὶ κίνησιν τῆς σφαίρας. ἡ μὲν γὰρ διάθεσις διασαφεῖ τὸ ποίημα, τὸ δὲ ποίημα δηλοῖ τὰ φαινόμενα, ἀλλὰ καὶ ἡ κίνησις καὶ ἡ θέσις τῆς σφαίρας τὰς ἀρχὰς καὶ ἀναφοράς ὅλων τῶν φαινομένων περιέχουσι καὶ πᾶσαν ἐξῆς τὴν θεωρίαν σαφῆ καὶ ἐτοιμὴν παρέχουσι πάντως ξυνεπομένην. Ὅμηρον μὲν ἐν εἶδος γραφῶν βλάπτει, τῶν βιβλιογράφων, Ἄρατον δὲ δύο, βιβλιογράφων τε καὶ ζωγράφων, ὧν τὰ ἀμαρτήματα τῶν Ἀράτου θεωρημάτων ἐγκλήματα ποιοῦσιν οἱ κουφότεροι, διὰ τὴν ἄγνοιαν τοῦ παντὸς λόγου καὶ τῆς ἀληθείας. σφαῖρά ἐστι σχῆμα στερεὸν ὑπὸ μιᾷ ἐπιφανείᾳ περιεχόμενον, πρὸς ἣν ἀφ' ἐνὸς σημείου τῶν ἐντὸς τῆς σφαίρας κειμένων πᾶσαι αἱ προσπίπτουσιν εὐθεῖαι πρὸς τὴν αὐτῆς περιφέρειαν ἀλλήλαις εἰσὶν ἴσαι. [20]
- 4b τὸ δὲ σημεῖον τοῦτο κέντρον καλεῖται, ὃ ἐστὶν ἡ γῆ. Ἰπάρχου Σπόρος. [5]
- 5a διαιρεῖ δὲ τὴν σφαῖραν εἰς τε βόρεια καὶ νότια, καὶ τῶν βορείων βορειότερα, ἐξ ὧν καὶ τὴν ἀρχὴν ποιεῖται, ἥ καθ' ὃ ὑψηλὰ ὄντα φανερά ἐστὶν, ἢ διὰ τὴν καθ' ἡμᾶς οἰκουμένην. ἢ πρὸς

τιμὴν τοῦ Διὸς ἐκεῖθεν ἥρξατο. ὁ γὰρ ἀρκτικός κύκλος περιέχει τὰς Ἄρκτους καὶ τὸν Δράκοντα, περὶ ὧν φέρεται ἱστορία ἥδε· τὸν Δία ἐν Κρήτῃ τεχθέντα δύο νύμφαι ἐκεῖσε ἀνέτρεφον. καὶ ἡ μὲν Ἑλίκη ὠνομάζετο, ἡ δὲ Κυνόσουρα. Κρόνου δὲ ἐπελθόντος ποτὲ ὁ Ζεὺς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα παραλογισάμενος τὰς μὲν νύμφας μετέβαλεν εἰς ἄρκτους, αὐτὸς δὲ εἰς δράκοντα μετεβλήθη. εἶτα τῆς βασιλείας ἀντιλαβόμενος τὸ σχῆμα ἀνεστήριξε, φημὶ δὴ τὰς νύμφας καὶ ἑαυτὸν. ἄξων δὲ λέγεται ἐπεὶ περὶ αὐτὸν ἄγεται ὁ οὐρανός. ^[10]

5b πόλοι δέ, ἐπεὶ περὶ αὐτοὺς πολεῖται καὶ στρέφεται ὁ οὐρανός. φασὶ δὲ τὸν ἄξωνα τοῦτον εἶναι τὸν παρὰ τῷ ποιητῇ Ἄτλαντα εἰρημένον.